

Projekt financira
Europska unija u okviru
Europskog fonda za
regionalni razvoj

Ulaganje u budućnost

Potpora jačanju regionalne i teritorijalne dimenzije u programskim dokumentima za EU fondove 2014-2020

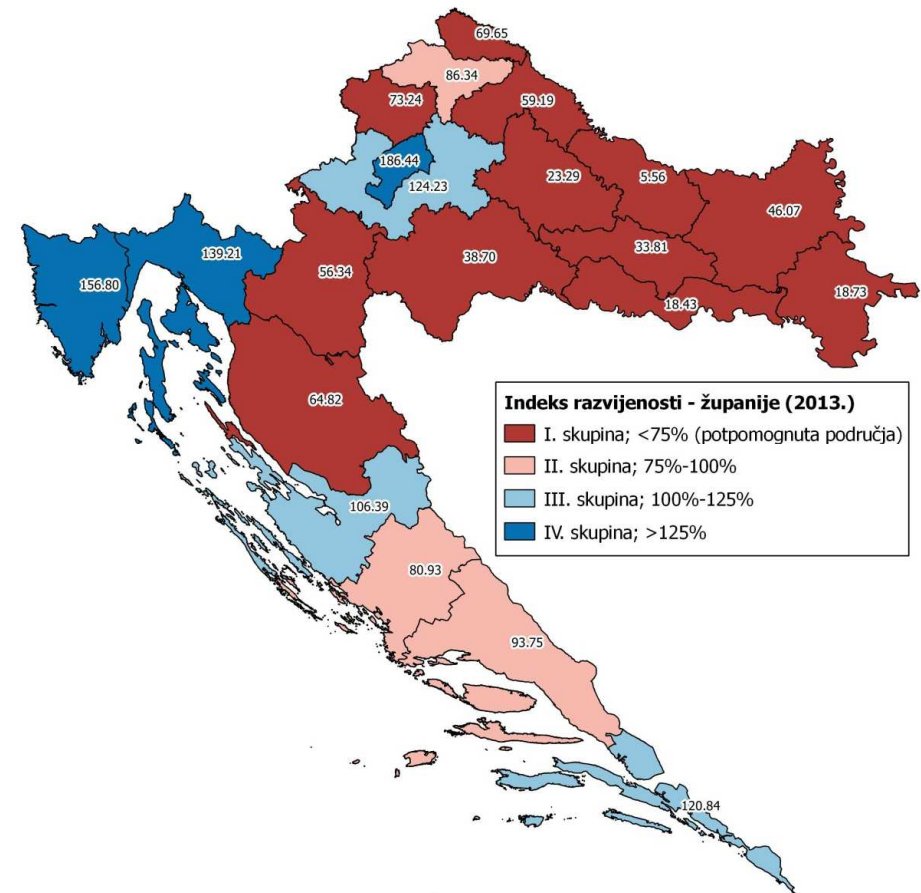
IPA2007/HR/16IPO/001-050401

Pristupi Republike Hrvatske teritorijalnom razvoju u prijedlogu Partnerskog sporazuma i Operativnih programa za financijsko razdoblje 2014.-2020.

**Seminar
Lipanj, 2014**

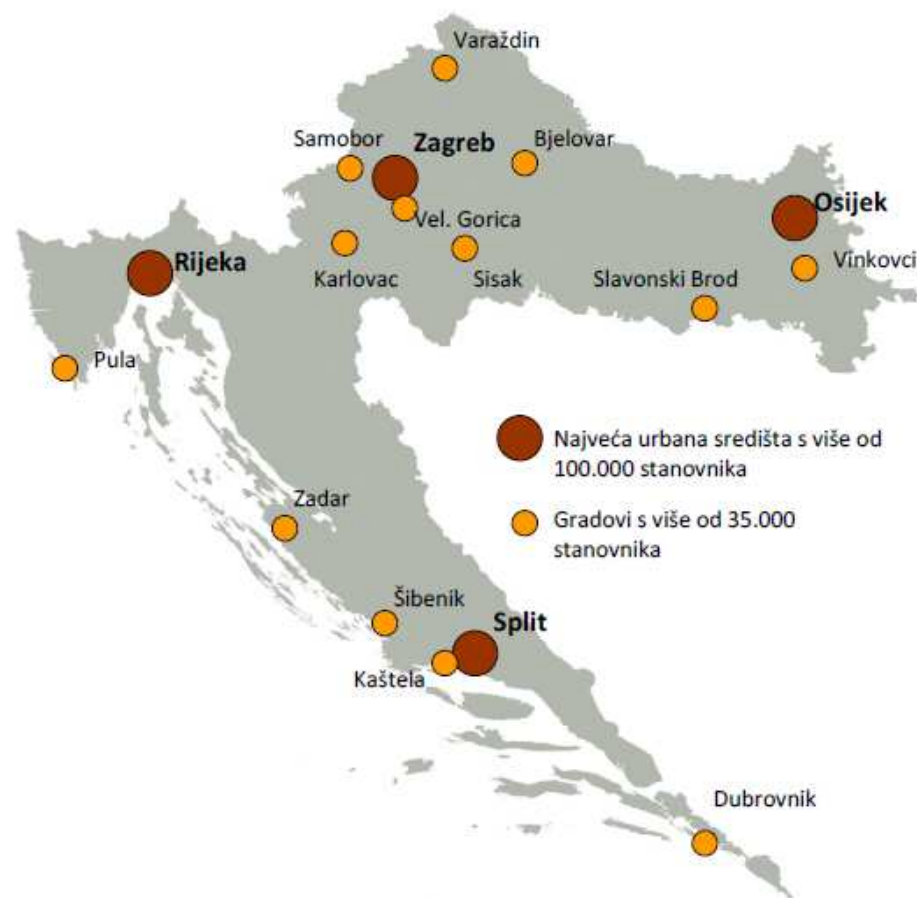
Teritorijalne potrebe i potencijali

- Značajne regionalne razlike unutar Republike Hrvatske prepoznate u nacrtima programskih dokumenata
- Zakonodavni okvir omogućuje izdvajanje različitih područja, ali su njihovi razvojni izazovi često slični

Urbana područja u Republici Hrvatskoj

- Urbana područja prepoznata su kao mjesta na kojima se koncentriraju potencijali i izazovi – posebno mjesto u kohezijskoj politici EU 2014.-2020.
- Hrvatska:
 - 4 velika grada i nekoliko većih gradova – sredine s tipičnim urbanim izazovima
 - Manji gradovi – središta ruralnog prostora

Hrvatska načela i pristupi teritorijalnom razvoju iz ESI fondova

- Osnovna načela teritorijalnog razvoja iz ESI fondova:
 1. Promicati ujednačeni teritorijalni razvoj
 2. Koristiti komparativne prednosti svakog pojedinog prostora
- Tipovi pristupa:
 - **Horizontalni pristupi** – intervencije se provode na cijelom prostoru Republike Hrvatske, ali uz određene prilagodbe ovisno o mjestu provedbe
 - **Teritorijalna koncentracija sredstava** – integriranje aktivnosti u pojedinim odabranim prostorima putem posebnih mehanizama

Horizontalni pristupi teritorijalnom razvoju

- Načela koja treba primijeniti pri odabiru i provedbi projekata:
 1. **Osigurati jednake mogućnosti slabije razvijenim prostorima** – u odabiru i provedbi projekata
 2. **Osigurati usklađenost projekata s postojećim teritorijalnim strategijama**
- Horizontalni pristupi su osobito primjenjivi na aktivnosti vezane za:
 - Stvaranje radnih mjesta i pokretanje poslovanja
 - Razvoj osnovne infrastrukture
 - Omogućavanje pristupa uslugama (zdravstvene, obrazovne, socijalne itd.)

Teritorijalna koncentracija sredstava

- Integriranje aktivnosti različitih tematskih ciljeva kroz posebne pristupe:
 - **Ruralna područja** – Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (LEADER pristup) unutar Programa ruralnog razvoja
 - **Urbana područja** – Integrirana teritorijalna ulaganja za održivi urbani razvoj (obvezna alokacija iz Europskog fonda za regionalni razvoj dopunjena alokacijama drugih fondova)
 - **Područja pogođena siromaštvom**

Integrirana teritorijalna ulaganja za održivi urbani razvoj - načela

- Novi mehanizam uveden za razdoblje 2014.-2020.
- Sukladno Uredbi o EFRR najmanje 5% sredstava iz cilja *Ulaganje za rast i radna mjesta* potrebno je uložiti u održivi urbani razvoj
- Temelj za provedbu su **strategije** koje predviđaju integrirane mjere za suočavanje s ekonomskim, okolišnim, klimatskim, demografskim i socijalnim izazovima koji pogađaju urbana područja, istodobno uzimajući u obzir potrebu za promicanjem urbano-ruralnih veza
 - **Strategije su sveobuhvatan dokument - integrirana teritorijalna ulaganja iz ESI fondova čine samo jedan dio investicija koje će se provoditi u gradovima**
- gradovi, subregionalna ili lokalna tijela nadležna za provedbu **održivih urbanih strategija** („gradska tijela”) odgovorni za zadaće koje se u najmanju ruku odnose na **odabir operacija**

Integrirana teritorijalna ulaganja za održivi urbani razvoj – odabir područja provedbe

- Načela pri odabiru područja:
 - **Koncentracija** ekonomskih, okolišnih, klimatskih, demografskih i socijalnih **izazova** koja pogađaju urbana područja
 - Socio-ekonomski **potencijal** koji se može koristiti kroz **partnerstvo** i **integriranje** aktivnosti
 - Dostupnost institucionalnih **kapaciteta**
- Grad treba uzeti u obzir potrebe šireg područja i biti predvodnik razvoja unutar svoje regije

Integrirana teritorijalna ulaganja za održivi urbani razvoj – prepoznati izazovi

- Ključni izazovi istaknuti kroz Upitnik o održivom urbanom razvoju i komunikaciju s gradovima:
 - **Utjecaj krize na zaposlenost, osobito visoka nezaposlenost mladih**
 - **Potreba za racionalnijim korištenjem postojećih kapaciteta**
 - **Koncentracija demografskih i socijalnih izazova**
- Alokacije i aktivnosti za integrirana teritorijalna ulaganja za održivi urbani razvoj – indikativno navedene u programskim dokumentima:
 - **365 milijuna EUR** iz različitih fondova (*EFRR, ESF, KF*)

Integrirana teritorijalna ulaganja za održivi urbani razvoj – prijedlog aktivnosti

Tematsko područje	Tematski cilj i fond	Tipovi aktivnosti	Indikativna alokacija
Gradovi kao pokretači razvoja	TC1 (EFRR)	Kolaborativni projekti - socijalne inovacije	20 MEUR
	TC3 (EFRR)	Napredna poslovna infrastruktura i odgovarajuće usluge	60 MEUR
	TC10 (ESF)	Osmišljavanje i provedba obrazovnih programa za razvoj grada	5 MEUR
Čisti gradovi	TC4 (EFRR)	TO4 – energetska učinkovitost kroz inovativne projekte, toplovođe, promotivne aktivnosti vezane za energetska učinkovitost	60 MEUR
	TC6 (EFRR)	TO6 – korištenje kulturne baštine (33 MEUR) i korištenje zapuštenih prostora (industrijska i vojna zemljišta) (80 MEUR)	113 MEUR
	TC7 (KF)	Čisti urbani promet	50 MEUR
Uključivi gradovi	TC8 (ESF)	TO8 – aktivnosti za mlade nezaposlene	17 MEUR
	TC9 (ESF)	TO9 – deinstitucionalizacija socijalnih i zdravstvenih usluga	20 MEUR
	TC9 (EFRR)	TO9 – socijalna infrastruktura za starije osobe i beskućnike	20 MEUR

Integrirana teritorijalna ulaganja za održivi urbani razvoj – izdvajanje gradova kandidata

- Integrirana teritorijalna ulaganja za održivi urbani razvoj kreću kao pilot-projekti:
 - Koncentracija na manji broj većih gradova s potrebnim kapacitetima (financijskim, ljudskim...) za uspješnu primjenu novog mehanizma
 - Kandidacijski postupak – temelj za konačni odabir gradova u kojima će se provoditi integrirana teritorijalna ulaganja
 - Ograničena sredstva – potrebna prioritizacija ulaganja i odabir užeg područja u kojem će se provesti integrirane intervencije

Pristup područjima pogođenima siromaštvom

- Financiranje kroz investicijski prioritet 9.2. *Fizička, ekonomska i socijalna regeneracija depriviranih zajednica u urbanim i ruralnim područjima*
- Manji gradovi unutar područja koja zaostaju u razvoju – ograničenog razvojnog potencijala, pogođena siromaštvom i demografskim gubitkom
 - Precizni kriteriji za identifikaciju područja – kroz izradu mape siromaštva (do 2016.)
 - Do izrade mape primjena indeksa višestruke deprivacije (nezaposlenost, negativni demografski trendovi, stupanj obrazovanja, osobni prihodi i prihodi jedinica lokalne samouprave, udio socijalnih naknada te posljedice rata)
 - Pilot projekt – identifikacija 5 malih gradova s najmanje 10.000 stanovnika na ranije ratom pogođenim područjima uključujući jedan grad s većim udjelom romskog stanovništva.

Pristup područjima pogođenima siromaštvom

- Integrirani pristup regeneraciji malih gradova
 - razvoj socijalne i komunalne infrastrukture, obnova gradova i gradskih prostora uključujući obnovu i gradnju objekata za stanovanje, pristup socijalnim, zdravstvenim i ostalim uslugama, stvaranje radnih mjesta i pokretanje poslovanja kroz integraciju aktivnosti ulaganja u radove i opremu (EFRR) i
 - ‘soft’ aktivnosti usmjerene na socijalno uključivanje i izgradnju zajednice, programe obrazovanja, socijalno poduzetništvo i sl. (ESF)

Pristup područjima pogođenima siromaštvom

- Provedba planirana na sljedeći način:
 - Izrada pet intervjenskih planova od strane izabranih gradova u suradnji s MRRFEU i uz tehničku pomoć (2016.)
 - Provedba pilot projekata u pet gradova na temelju intervjenskih planova
 - Proširenje projekta na sljedeću skupinu gradova identificiranih temeljem mape siromaštva – po provedenoj evaluaciji pilot projekta.
- Proračun i upravljanje:
 - 90 + 20 milijuna EUR (EFRR i ESF) – ukupno oko 125 milijuna EUR s nacionalnim sufinanciranjem
 - Upravljanje – MRRFEU uz suradnju pilot gradova i osiguranu tehničku pomoć

Budućnost integriranih teritorijalnih pristupa u Republici Hrvatskoj

- Integrirani pristup teritorijalnom (regionalnom) razvoju na temelju strateških dokumenata nije novitet u Republici Hrvatskoj – primjenjiv u kontekstu širem od EU fondova
- Pristup prvom korištenju mehanizama teritorijalnog pristupa za ESI fondove – kroz pilot-projekte pronaći najbolje modele koji se mogu preslikati i na druga područja
- Tri temeljna smjera:
 - Podržati gradove kao pokretače razvoja širih područja
 - Osigurati dostupnost ESI fondova i slabije razvijenim područjima
 - Promicati učinkovitost ulaganja – korištenje stvarnih potencijala svakog područja